

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
 Ruányánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Magyarország és a külföld.

— augusztus 16.

A külföldet ma is Bécsből, a külügyminiszteriumból, a bécsi sajtó bécsi, budapesti és külföldi elfogult, fizetett és megfizetett tudósai útján, vagy pedig olyan lapok részéről informálják, amelyek a helyzet bírálataival az alaki és anyagi igazság rovására visszaélnék. És mert így áll a dolog, nem esoda, ha a legtekintélyesebb külföldi világ-lapok egyenesen a szemünkbe vágják, hogy a mi nemzeti törekvéseink, megbocsáthatatlan merényletek az európai egyensúly ellen, mert lehetetlennek tartják egy tömör monarchia, egy rendezett osztrák-magyar dualizmus nélkül a rend biztosítását a Nyugat, Kelet, Észak és Dél ütköző pontján. De ugyanakkor ezek a tekintélyes lapok a balkáni népek törekvéseit istápolják, helyeslik, csak nekünk nem engedik meg a küzdelmünk jogosságát. Ennek a feltűnő ellenszenvnek, ennek a feltűnő, vagy szándékosan olyannak tűntetett tájékoztatásnak igen egyszerű a magyarázata. Nem azok értesítik a külföldet, akik illetékesek erre, hanem az idegen érdekek képviselői. Nemzeti nagy küzdelmünk elszánt harcossai ritkán, vagy csak akkor keresik fel a külföldi sajtót, amikor Bécsből, általában a nemzetbecsmérlő célszócok sötét hírágyaiból már régen szétmentek a megtévesztő hiraadatok. Lám az albánok, bolgárok, macedonok, fanarióták, pánhellenisták bizottságai behálózzák az egész művelt Nyugatot és nincs az a nevesebb európai gócpont, ahol saját sajtó-tudósító szervezetük ne volna, ahonnan ne táplálnák, hétről-hétre, napról-napra hírekkel, még pedig hamis hírekkel a külföldi sajtót. Ezek lehetővé teszik, hogy a külföld jól megismerje a legutolsó balkán parasztfalu, vagy egy eldugott krétai helyiségnek kisbíróját, lehetetlen nevű forradalmárait, igazait, céljait; ellenben rólunk a külföld sajtója ma sem akarja tudni, hogy nekünk királyunk van s hogy a mi királyunk csak alkotmányosan uralkodhatik.

Nem akar a külföldieknek a fejükbe menni, hogy miképp lehet igaza egy nemzetnek az öreg uralkodóval szemben; miképp lehetséges az, hogy ott, ahol évtizedeken keresztül a szabadelvűpárt volt az ur, annak a táborá volt a nemzet törvényes, alkotmányos

többsége, egyszerű szavazás után előbukkanjon valami szövetségnek nevezett politikai csoda, a mely a nemzet igazi képviselő-többsége akar lenni? És végül a mi eddig jó volt, miért ne legyen ezután is az? Egyáltalában nem éri fel észszel a külföld, hogy minő létjogosultsága lehet egy önálló Magyarországnak?

Ezen a szegényletes, visszás állapoton okvetetlenül segitünk kell.

Két tényezőt kell mielőbb szereznünk: a nemzeti ligát és a sajtóbizottságot, kapcsolatban a sajtóirodával, amely utóbbi mind az országot, mind a külföldet helyesen, céltudatosan és eredményesen értesitené. A mi nemzeti küzdelmünk jogosultsága, szentsége oly magasan áll, hogy annak igazságait hirdetni a külföldön elég argumentum lesz a mi érdekünkben. De nem szabad módot, alkalmat, időt engedni a veünk ellenséges eszmeáramlat tulhatalmasodására. Le kell azt törni. Meg kell győzni a külföldet a mi igazunkról.

Itt van a magyar sajtó. Van ennek a sajtónak elég lelkes, odaadó, képzett, tanult és az irás művészetében otthonos munkása. Tömöríteni kell a magyar sajtó munkásainak színét-javát egy táborba és meg kell csinálni velük a nemzeti eszmék szolgálatában álló hatalmas, jól szervezett és lelkiismeretesen működő sajtóirodát. Mert mindenre a képviselők nem érnek rá s amit tíz-tizenöt tanult és gyakorlott ember jól el tud végezni, azt ne végezze száz ember százféleképp és pedig rosszul.

A sajtó hirszolgálatának sokféle ágazatát, módját csak hivatásos, képzett újságíró, íróember ismeri, aki az eszmetermékenyítő betüvetés mesterségét épp úgy kell hogy ismerje, a mint könnyedséggel meg kell értetni, tudnia a legelvontabb társadalmi vagy politikai elveket, aki a keserű igazságokat édes labdacokba göngyölit, aki a vihar bekövetkeztét oly érthetően megjósolja, hogy készen talál mindenkit. Akinek finom, kényes érzéke van minden bekövetkezővel szemben, aki felfogja és továbbítja a társadalmi és politikai élet küzdelmének láthatatlan hullámain, akinél az a külvilág jelenléteivel szemben való átérzés, megértés oly pontos, megbízható, minőre csak a szakértelem, a tudás és az igazság, valamint a honszeretet képe-síthet.

Tehát: tetőtől-talpig képzett, kor-

szertű és európai színvonalon álló újságírók bevonásával kell azt a szellemi hódító hadjáratot bevezetni, amelynek célja az legyen, hogy küzdelmünk sikere érdekében biztosítsuk magunknak a külföld jól, helyesen előkészített rokonszenvét, meggyőződését. Társadalmi életünkről, nemzeti sajátosságainkról, multunkról, művelődési állapotainkról, a társadalmi és politikai napi kérdések mibenlétéről, igazi lényegéről állandóan tájékoztatnunk kell a nagy világot, hogy ne legyen kénytelen a külföldi megfizetett, hamis hírekből megalkotni a véleményét felőlünk.

Mert ki tudja, hova fejlődnek a viszonyok pedig, hogy a jól informált külföldre apellálhassunk, küzdelmünk sikertelen lesz, mert a külföld nem talál befogadni a társaságba a régi bal-előítéletek miatt, amelyeket el kell oszlatnunk. És jól jegyezzük meg magunknak, hogy a külföld igazi, tárgyi-lagos érdeklődése, jóakaró rokonszenv nélkül teljesen elszigetelve, magunkra maradunk. Nem tekintve az akkori sajátos viszonyokat, 1848-ban is ebben a kérdésben követtük el a legnagyobb hibát, mert elkéstünk e külföldnek idejekorán való tájékoztatásától.

Ki kell küzdenünk a szellemi fegyvereivel a külföldnek azt a határozott meggyőződését, Európavédő politikai alapelvét, hogy: *Európa népeinek szüksége van az önálló, független, erős magyar birodalomra!*

Politikai hírek.

— **Bánffy Dezső a válságról.** Bánffy Dezső báró jelenleg Szegeden van, a hol egy odaváló újság kikérte véleményét a helyzetről. Bánffy egész határozottsággal azt felelte, hogy a kibontakozás szeptemberben okvetlenül megtörténik és a koalíció átveszi a kormány vezetését.

A koalíció — mondotta báró Bánffy Dezső — abban követett el nagy hibát, hogy egyszerre nagyon is sokat követelt és most már nincs más hátra, mint az, hogy követeléseiből engedményeket tegyen. Ez szeptemberben meg is fog történni, de természetesen úgy, hogy ezen engedmények miatt a szövetszertett pártok kötelékében szakadásra alkalmas ellentétek föl ne merüljenek. A kibontakozásnak igen lényeges feltétele ez, mely miatt már eddig is súlyos nehézségekkel birkóztak meg a békekéség barátai. Minden jel arra mutat, hogy a nehézségek és akadályok most már elháríthatók és szeptemberre helyreáll az alkotmányos rend. Végül kijelentette báró Bánffy Dezső azt is, hogy tudomása van arról, hogy báró Fejérváry Géza miniszterelnök semmi-

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

féle abszolutisztikus ténykedésre vállalkozni nem hajlandó s ha tőle Bécsben ilyesmit kívánnának, az egész kabinet nyomban távoznék helyéről. Báró Fejérváry Gézának és a kormány minden tagjának ezen erős elhatározása udvari körökben sem ismeretlen, sőt ezzel Bécsben elsősorban vetnek számot s az a körülmény is csak egy okkal több arra, hogy a szeptemberi kibontakozásban joggal bizhassunk.

A nagy válság.

— augusztus 16.

Ünnep volt tegnap. A politikában is. Alig történt valami, a miből a kibontakozásra lehetne következtetni. Ennél világosabb azonban nap nap után, hogy a Fejérváry kormány mire törekszik. A félhivatalos és az egész hivatalos cáfolásnak ma már Magyarországon senki se hisz, de annál inkább hiszi mindenki, hogy a darabant kormány olyan lépésekre ragadtatja el magát, a melyet eddig csak halványan sejtettünk.

Minden jel a nyílt abszolutizmus legközelebbi bekövetkezésére mutat. Tisztviselői felfüggesztések, katonai önkényeskedés, hárt nem ismerő törvénytörés a legközelebbi programja a hét gonoszoknak.

Fejérváry és cinkostársai látják már, hogy a tehetetlenség sehogy se mutatja meg nekik az utat a kibontakozásra, éppen ezért erőszakkal akarják megpróbálni, azt a mi sohogy se sikerül. A „komédia” azonban nem fog véget érni, mert a nemzet ma már teljes öntudattal lép a cselekvés terére, hogy az ellentállás hatalmas erejével tiporja agyon azt a kormányt, a mely az állam alapját akarja megingatni.

Az erő a nemzetben van s nem a vézna, a satnya hatalom, a kormány kezében, a melynek alapja az első pillanattól kezdve gonosz hazugságok voltak. Világos tehát, hogy ez a kormány abban a pillanatban, a mikor tehetetlen dühében nyíltan kezdi az erőszakoskodást, összeroppan és örök időkre eltemeti még a létezésük hírét is.

*

Szabadság nélkül nincsen élet.

Szabadság nélkül nincsen élet
A nélkül ember meg nem éhet;
Vétek, hogy rá sűt Isten napja:
Sorsán megayugvó gyáva rabja.

Mit ér ha milliói vannak,
Gazdagság — vagyon, nyűg a rabnak —
Mentül fényesebb környezetje:
Annál betegbb lelke — teste.

Rabot nem illet fény és pompa,
Öltöztesse koldusrongyba,
Öltöztesse gyászruhába:
Hadd sirassa meg a ki látja.

Szabadság! Te szent Istenezme!
Ránk nézve, hogyha el vagy veszve —
Cédábbak vagyunk minden rongynál,
Alábbvalók az állatoknál.

Legtöbb vigasztalás a rabnak,
Ha két kezébe fegyvert adnak:
Mig zsarnokin bosszút nem állhat
Addig nem ember . . . hanem állat.

Magyar Hazám! Te szánandó rab,
Soh' se hull már le a lánc rólad!
Te már eltűrsz minden gazságot,
Ugy megszoktad a — szolgaságot!?

Király Péter.

Tegnap a kormány abszolutisztikus törekvésének ellensúlyozására országos tanácskozásra gyűltek össze a vármegyék alispánjai.

Beniczky Lajos, Pestvármegye alispánja hívta egybe Magyarországi vármegyéinek alispánjait, hogy a jövőben való agyontett cselekvésük megállapítása szempontjából határozzanak. Az értekezlet tegnap délelőtt folyt le Pestvármegye székházának nagytermében. Mint tudósítónk jelenti, — az értekezlet több óra hosszat tartott. Beniczky Lajos alispánt több újságíró megkérdezte a határozatra vonatkozólag, Beniczky azonban kijelentette, hogy a tárgyalásokról, tekintve, hogy azok szigorúan bizalmasok voltak — nem nyilatkozhatik.

Fazekas Ágoston főjegyző, a ki szintén jelen volt az értekezleten így nyilatkozott:

— Az alispánok úgy mint eddig, továbbra is föltétlenül ragaszkodni fognak a törvényekhez s az értekezlet minden tagja a hazafias érzelmektől áthatva visszautasít minden olyan ténykedést, amely az alkotmány ellenére volna.

Ennyit mondott a főjegyző. Az értekezlet tehát kimondotta, hogy a darabantoknak nem fog segítségére lenni az alkotmány eltiprásában.

Beniczky Lajos alispánt, a megjelent értekezleti tagok felhatalmazták, hogy szükség esetén legközelebb ismét hívja össze a gyűlést.

*

A koalíció ismét erősödött. Szmercsányi György, Arvamegye alsókubini kerületének szabadelvű párti programmal megválasztott fiatal képviselője, aki csak nemrég lépett ki a szabadelvű pártból, hétfőn levelet intézett gróf Zichy Aladárhoz, a néppárt elnökéhez, melyben bejelenti az országgyűlési néppártba való belépését.

*

Az egész országban fegyverkeznek a hatóságok, hogy a törvénytelenégeket megakadályozzák. Így a többek között Abauj-Torna vármegye közönsége hozott tegnap

figyelemre méltó határozatot, a melynek a katonai behívók kézbesítésére vonatkozó része e képszó:

Bihar honvédelmi miniszter rendelete ellen a vármegye közönsége ünnepélyesen óvást emel és érvényessége ellen tiltakozik. Elhatározta, hogy a rendelet kiadása miatt feliratot intéz az országgyűléshez, hogy Bihar honvédelmi minisztert, ki a fennálló törvények rendelkezéseit s a személyes szabadságot megsértette, az 1848. III. a. pont alapján helyezze vád alá. A törvényhatóság felhívást fog intézni a megye közönségéhez, hogy adóját önkéntesen fizesse a kassai jelzálogbankba, mely összegből felfüggesztett megyei tisztviselőket fogják fizetni, a fennmaradó összeget pedig a bank 3 1/2 % os kamattal visszafizeti, vagy betevő kívánságára az alkotmányos élet helyreállításáért állami adójára fordítja. A bankba befizetett összegből utalványozni a harmincas bizottság elnökének, illetve alelnökének van joga.

Kezdődik a vadászat.

— augusztus 16.

Tegnap szabadult fel az általános vadászat. Ma már nemcsak a foglyot, hanem a nyulat, a fácánt is szabad lőni, vagyis: most már megszorítás nélkül vadászhatnak azok, a kik a hasznos vad neveléséért egy garast sem költöttek, egy órai fáradságot sem áldoztak.

Őszintén megvallhatjuk, hogy azok, a kik a vadászati törvényeket annak idején megszerkesztették, lehetnek kitudó törvényhozók, de a vadászati törvényeket mégsem alkották meg helyesen. Meglehet, hogy abban az időben jók voltak e törvények, de most bizony sok tekintetben kifogás alá esnek.

Nem szándékunk most a vadásztörvényekkel behatóan foglalkozni. Majd eljön még annak is az ideje. Most csak arra mutatunk rá, hogy a kis vad vadászatának tilalmazása milyeu helytelenül van megállapítva.

Augusztus elsején szabad a vásár a fogolyra, 15 én pedig a nyulra, fácánra is. Az elsején neki szelesedett vadász sok kárt tesz a fejletlen fogolyesibék szüleinek lelő-

A rendes ember.

(Cord d' Enn Vagne)

Egy izben jelen voltam egy kivégzésnél. Nem azért mentem, hogy bárméskodjam, hanem hogy tanulmányozzam embertársaimat, a kangarn és civilizáció alakjait, hogy megfigyeljem őket, arcukat, viselkedésüket, az élet ama retentő pillanatának végső jelenetében, amikor a főszereplő igazán, vissza vonhatlanul — meghal.

A jelenet maga — igazán állítom — kissé érdekelt hiszen élénk képzeletem, hogy magam elé idézhessem. En csak megfigyelések után áhítotiam. Mit is nézhettem volna egyebet? . . . Azt a nyomorult emberforma alakot, aki az ő fejletlen, degenerált typusra valló agyával, azt a ragagzó állatra valló rablógylkosságot elkövette? Aki akkor egészen más valaki volt, mint ma? . . . A dolog tiszta képe ott állott értelmem ítélőszéke előtt: az emberiség összes nyomora benne volt ebben a jelenetben. Az emberiség igazságát akar szolgáltatni és — elkövet egy másik nagy igazságtalanságot! . . .

Amikor a törvényszéki épület órája nyolcadfelet ütött a királyi ügyész meg szólalt:

— Foglár vezesse elő az elíteltet.

A foglár, a börtönőrmester, egy jól táplált, elégedett arckifejezéssel bíró alak, készséges örvendőzéssel sietett a siralomház felé, a honnan két szuronyos őrtől kísérve, két másik börtönőrtől támogatva, lassan, roskadozó térdekekkel közeledett a darócruhás

elítelt, fakó, hamvasszürke arccal, kábulva félíg ájultan, a megsemmisülés retentő gondolatától huszonnégy óra óta kintzott, legyőzött — lény, akinek emberi értelme csupán arra volt jó, hogy ezt a szörnyű gondolatot felfoghassa . . .

A foglár — nevezzük Szelindszkynek — jobb kezét az elítelt hasán, balját annak hátára illesztve, előállította az elíteltet, — azután feszessen, katonásan szalutálva, az iménti elégedett örvendő arccal, — mintha csak egy aktát helyezett volna az ügyész elé — visszalépett a bitó mögé, a hóhér közelébe.

Az elítelt e pillanatban már nem volt ember — ő csupán objektum volt. — Egy tárgy, amire az igazságszolgáltatásnak okvetlenül szüksége volt. Ő és a bitó, a kötelek, a horgok, a zsámoly, a deliktum együtt, egy ugyanazon szerves egészet alkottak. S mindezeket összefoglalva így nevezik: igazság.

De én tovább néztem az őrmestert, a foglárt. Tudtam róla, hogy krudélis ember, de ennyire fásultságot, szivtelenséget nem gondoltam benne találhatni; úgy állt ott, mint valami vőfély. Hogy ha véletlenül hirtelen a bakó megbénul, ha segédeit valami véletlen megnyomorítja, tán képes lett volna arra is, — feltéve, hogy a királyi ügyész neki erre jogot adhat — hogy a deliquent, — ha tán nem is oly gyorsan és szabályszerűen, de mindenesetre alaposan kivégezze. Kivégezzék nem azzal az iparszerű nyugodt biztonsággal — öntudattal és önérzettel, amik a bakó eljárását jellemzik, hanem — passzióval.

Ezt a foglárt mindenki úgy ismerte, mint rendes embert. Volt családja is. Fis,

résével, mert bizony ilyenkor sok a fejletlen fogoly, sok még az olyan is, melynek nevelésére, az öregek gondviselésére feltétlenül szükségük volna. Két hét alatt nagyot fejlődének ezek az apróságok, a fogolylovást tehát augusztus 15-dikén kellene megkezdni.

A fácán lövését pedig vajon kiknek nyitja meg a törvény? A tenyésztő a sok pénzébe kerülő drága szép állatot, melynek nevelése, tenyésztése olyan sok időt és szeretetet követel tőle, semmi esetre sem azért tenyészt, hogy azokat a csibéket augusztus 15-én pusztítsa, hanem hogy felnevelje őket, a tulajdonképpeni fácánosban szépen kifejlett kitollasodott korokban ésszerűen vadászsa, kilője a kakasokat, kímélje a tyukokat. — Augusztus 15-ike csak a rossz szomszédoknak, az orvvadászoknak ad alkalmat, hogy a tenyésztő drága fácánjait kipusztítsák. Mire való a kormány az a törekvése, hogy fácánokat oszt ki ingyen, teljesen díjtalanul? Semmi esetre se arra, hogy néhány zöld vadásznak örömet szerezzen a lelövésükkel, hanem azt szeretné elérni, hogy ezek a felesleges szép madarak minél jobban elszaporodjanak és mint nemzetgazdasági tényezők, a magyar vadászatot emeljék, gazdagítsák. Az augusztus 15-én megengedett fácánvadászat ezt a célt, ezt az igazán nemes célt megsemmisíti. Igaz, hogy jó a fácánbeszűcsénye, de a felszabadított, határt nem ismerő szenvedélyes vadász a más fácánját a saját határában feltétlenül kipusztíthatja. Joga van hozzá, a törvény is megengedi; de ezek a vadászok kakast, tyukot, csibét mindent lelőnek, ellövik a hetes csibék anyját is, nem törődve azzal, hogy az egész fészek alja elpusztul anyátlanul.

Igy semmiféle országban, még Magyarországon sem lehet a fácánt teljesen megbonosítani, ha bármennyi tenyészfácánt is oszt ki a miniszter.

Sokfelől hallatszik a keserű panasz, hogy ez, vagy az a vidék nem való a nyulállomány fejlesztésére. Pedig a mult tavaszon is tenyészanyagot hozattunk, — igaz, hogy tízezer hold területre talán 20 nyulat eresztettek ki, de ez is áldozat, mert az előbb külföldre szállított nyulakat bizony néha nem kétszeres, hanem háromszoros áron is meg kell most fizetni. Igaz, hogy a nyul szapora állat, hanem sok az ellensége is. Sokat pusztítanak el belőle a ragadozók, de ez mind semmi ahhoz képest, a mit a vadászok maguk elpusztítanak belőle. Külön-

sen pedig augusztus 15-től október 1-ig. Hogy sok területen nem képes a nyul kellő mennyiségben elszaporodni, az valóban azért van, hogy a vadászok maguk lövik ki a sok hasas nyulat: néha egy lövésre 5-6 darabot is lelő az a vadász, a ki augusztus 15-én a nyulvadászatot megkezdi. Így lehetetlen is jó nyulas területet csinálni. Pedig, ha elgondoljuk, hogy az október elsejéig ellett kis nyul ha mind felnevelődnek, ha a sok anyanyul mind felnevelhetné kis költeit, melyeket a kapzsi vadász már világra jöttük előtt elpusztított, ha ezek mind felnevelkedve népesítenék a területet, bizony nem hallaná az ember a sok panaszt, mert a területek feltétlenül megjavulnának, értékükben emelkednének s így a vadászattal a nemzet gazdaságnak is óriási szolgálatot tethetnének.

A törvény augusztus 15-én megengedi a nyul és fácán vadászatát. Amde nem az az igaz vadász, a ki halomra pusztítja a vadat, hanem az, a ki vadját, területét szereti és módot ad a vad szaporodására, hogy így a jövő öröme is biztosítva legyen.

Fónagy József.

A nagy szárazság és a Hortobágy.

— aug. 16.

Az ideai nagy szárazság — mint azt annak idején megirtuk — különösen a Hortobágyon vitt nagy pusztítást véghez, amelyben elperzselt a legelők kövér fűvét és eltikkasztotta ugyszólván az egész növényzetet.

A hortobágyi intéző bizottság a napokban megkereste Debrecen város tanácsát, hogy tekintettel a nagy szárazság miatt beállott szomorú gazdasági viszonyokra engedje meg, hogy a jószágok a hortobágy legelőről eltekintve a rendes határidőtől már augusztus 15-től kezdődőleg az erdősegekben legeltessenek s erre nézve a 10 éves vágás területek is szabadíttassanak fel. A városi tanács foglalkozott a kérdéssel s a következő határozatot hozta:

Tekintettel azon általánosan ismert rendkívül szomorú körülményre, hogy a Hortobágyon a száraz és folytonosan eső nélküli

időjárás miatt a legelő annyira megsemmisült hogy ott már jószágok elegendő táplálékot nem találnak s figyelemmel a már több ízben előforduló hasonló esetekben hozott közgyűlési határozatok a városi tanács a maga részéről a bizottsági közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében megengedi, hogy a városi erdősegekben levő kaszálók tulajdonosai és éves bérlői a Hortobágyon való legeltetésre jogosított szarvas marháikat a tulajdonaikat tevő, illetve általuk bérelt kaszálókba és az azokat környező városi erdőtestbe f. 1905. augusztus 16 napjától kezdve behajthassák, határozottan kijelentvén, hogy akár a város tulajdonát képező erdősegeken, akár pedig a mások kaszálójában marháik által okozható károkért a felelősség őket terheli, továbbá, hogy jogosítatlanul vagy tilalmas helyekre jószágait behajtók a kár megtérítésén felül az erdőtörvény 100 §-ában kimondott bírsággal fognak sújtatni.

Az erdősegekbe a jószág csak hajtó cédula mellett bocsátható be, mely hajtó cédulákat az adószámvevőség a tilalom alá nem eső területre, melyekre már a mult években is adott ki — fogadni.

A hajtó cédulák a kerületi erdősegeknek is bemutatandók, ki ezt el mulasztaná, szintén az erdőtörvény értelmében fog büntetett. Olyan város erdőreszekre illetve az ott levő kaszálókba, melyek részint ültetvények, részint vágás miatt jelenleg tilalom alatt vannak marhát behajtani semmi szin alatt nem szabad, valamint azon területekre sem, melyek legeltetésre még felszabadítva nincsenek.

A járási erdősegek utasítatnak, hogy a behajtandó s náluk hajtó cédulák bemutatása mellett bejelentendő jószágokról kimutatást vezessenek s a törvény és szabályrendeletek, valamint az ezen tilalom áthágóit ide haladéktalanul jelentsék be.

Miről a bizottsági közgyűlés, az erdőmesteri hivatal, a járási erdősegek, a gazdasági intéző bizottság és az adó számvevőség jkvi kivonaton, a gazdaközönség pedig ezen határozatnak a városház oszlopára kifüggesztése és a hírlapok útján értesítendő.

lehetett úgy tizenegy év körül, amikor beteg volt — és pedig súlyos beteg — épp oly kitudélis bánásmódban részesült az apa részéről, mintha valamely vásott csintalan gyermek lett volna — aki a leckét elmulasztja. Pedig a gyermek szelid, tanulékony és engedelmes volt, aki nyilvánvalóan az anyja erkölcsi és kedélybeli habitusát örökölte.

Sokszor elgondolkoztam ezen ember fölött, akiről a felebbvalók a legjobb véleményvel voltak s akiről folyton egy azon nyilatkozatot hallottam: Szelindszky rendes ember!

Rendes ember! . . . Rendes ember! . . . Később megérttem, mit kell érteni az ily rendes emberek alatt.

Mi is az a rend? Azon logikai törvény, amely a szerves és szervetlen dolgokban egyként megnyilatkozik és a megismerés munkáját megkönnyíti. Tehát soha, csupán eszköz, amit a butaság elfajszítva, tultengésre juttat, sokszor a lényegbeli fontos és szent érdekeknek gyilkosává lehet. Láthatni ilyet az életben is. Itt teremnek aztán az oly alakok, akik az alatt az ürügy alatt, hogy rendet csinálnak, hogy rendre törekvesznek, — a közérdek szolgálatának ürve alatt — a legalantasabb emberi indulatokat: a szivtelenséget, önkényét, zsarnokságot dokumentálják. Hja hóhér csak egy van s annak is ritkán akad dolga! Pecéből mindenestre több kell. De a pecér hivatala: utálatos, a hóhéré: csupán borzadályos. A hóhér: hivatalnok, ur: a pecér: szolgál. Amin: mondtuk: a rendesnélés csupán ürügy, amelynek színe alatt a polgár-

társak bosszanthatók, bírsághatók, keserítetők. Haynau generális se volt más, csupán egy alak, aki — rendet csinált. És esinált. . . minőt! . . . Száz és száz család sirt miatta! . . . Vannak essayisták, akik a Haynaura vonatkozó adatokat összegyűjtve kiderítették, hogy ez a rettentő alak alapjában egy naiv lélek vala. Naiv a butaságig. Aki szentül meg volt arról győződve, hogy az emberiségnek legdicsőbb intézménye a cezárizmus. S ennek ő érvényt szerezni igyekezett. Lehet, hogy így volt, de ez is kétségtelen, hogy Haynau nem volt ép eszű ember. Beteges agyrendszerrel bírt minden esetre, akinek rögeszméje volt a rend.

A rendszerető ember tehát kétféle: az egyik szereti a rendet, mert a rend megkönnyíti az élet feladatait, tehát mert hatalmas eszköz; a másik, mert a rend, mint cél arra is alkalmas, hogy a lelketlenséget lelki és erkölcsi fogyatkozása a szakavatlanok előtt palástolja.

Ismertem egy tanítót, aki igen eredeti észjárású ember volt. Ő beszélt el a következő esetet is.

Volt egy tanítványom, 10 éves, ugri füles, serény, szemes, ügyes fiu. Nem volt gyors felfogása, de külső csinra — láttam, igen sokat adott. Ha néhány perere az osztályból távoznom kellett, rendszeren őt tettem meg ügyelőnek. A gyerek nagy kedvetlenséggel végezte feladatát. Amikor az osztályba visszatértem, rendszeren találtam őt, tiz, olykor tizenöt nevet a táblára írva. Ezek voltak a rendetlenkedők, akik persze statáriális uton lettek megbüntetve. A fiu — tán épp ezért

— gyűlölt alakja lett az osztálynak, ami őt pökhendivé s elbizakodottá tett . . . Egy napon kissé hosszabb ideig távol az osztálytól s amidőn visszatértem, beléptemkor siri csend fogadott. A táblára nézve, ötvennyolc nevet olvastam meg; a jelenlevők száma ötvenkilenc volt. Elgondolkoztam. Mit tegyek? De amint a vigyázó kárörömtől fénylő arcára néztem, tisztában voltam teendőmmel. Jer csak fiam — szóltam hozzá — kövess az igazgatói irodába! Beérve azt kérdeztem tőle: Te, Rudi, mond csak, az ötvennyolc fiu mind lármázott? Igen! . . . Egyformán? . . . Egyformán! S te nem lármáztál? Nem, én csitítottam őket . . . Igen? . . .

Nos, ekkor elővettem a nádpálcát és úgy istenigazában elnászpálgoltam a fiokót. Te, gazember, — aki ötvennyolc tanulótlársát képes bevádolni, aki képes arra, hogy magát az egyetlen igaznak tartsa, az nem lehet jószívű, jó lelkű ember . . . Te komisz stréber! Nesze . . . puff, puff.

Aztán az iskolaszolgával hazaküldtem, szüleinek megüzelve, hogy személyesen bővebb értesítést fogok nekik adni. . .

Aztán beérve az osztályba, félóra hosszúságú beszéltem nekik a — barátságáról és az emberségről.

Rudi hallgatott s a szülők nem kérdőzködtek. De a vigyázó tisztségtől nem fosztottam meg. Ellenkezőleg! Rudi, ügyelj, ird fel a lármázókat . . . Mondám máskor is neki.

Sose volt több két három lármázónál.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— aug. 16.

Kristóffy, a görög, járta meg igazán. A szocialistákkal való kacérkodása miatt úgy megijedtek Bécsben, hogy a kegyelmes urat egyeztetően — elesapják.

Ettől meg Bokányi uram ijedt meg. Nemesak azért, mert a Kristóffy utódja aligha lesz olyan nagy pártfogója, mint az elesapandó miniszter volt, másodszer meg attól tart, hogy Kristóffy is fölesapna szocialista vezérnek, pedig a munkások pénzese-kéje is olyan főka, a melyre nagyon sok eszkimó éheznek.

Egyik képviselőnk beszéli el Apponyi grófnak állítólagos nyilatkozatát.

Ebédközben emlegették előtte, hogy az udvar mily ellenséges érzületet tanusít iránta. Ha csakugyan bekövetkeznék az önkényuralom, akkor a hatalom dühe először is ellene fordulna.

— „Inkább legyenek Batthyány Lajos, mint Tisza Kálmán!” felelte volna higgadtan Apponyi.

Nincs győzelemre gaz predesztinálva,
Nem vész azért erény, a mért erény.
Erő, kincs, ésszel a rossz felruházva,
A jó ügyetlen, gyáva és szerény.
De hogyha kétled a jó győzedelmét,
Kicsinységednek ez biztos jele . . .
Nem alkuszol, ha nagy vagy; szived, elméd
Érette lángol, élsz, vagy halsz vele!

NAPI HIREK.

A háboru költője.

Az orosz japán háborunak is van halott költője. Lángoló lelkű, istenáldotta tehetségű ifju, a ki díszére válhatott volna népe irodalmának, s a kit zsege korban, fejlődő tehetsége első virágában ragadott el az ellenség golyója.

Bennünket ért ily, ennél nagyobb, pótolhatatlan veszteség, most is siratjuk, soha ki nem heverjük. Azóta nem született olyan lángelménk, talán nem fog születni soha. Elragadta a háboru démona melyet anyák, hitvesek, gyermekek átkoznak, a szörnyű, a kérlelhetetlen, a vak és esztelen, mely nem ismer érdemet, bátorságot, nemes szívet, tehetséget, hanem eltípor mindent, a mi utjába ér.

Lindnernek hívják a fiatal költőt, a ki az orosz harctéren szenvedett a minap mártírhálát. Nem volt világhírű, versei révén csak most tűnt fel Oroszországban, de a kik ismerték, azt mondják, hogy nagy tehetség szunnyadt benne. Egyébként tartalékos tiszti minőségében vonult be a hadsereghez. A háboruban sok verset írt, csaták zajával haldoklók hörgésével, borzalmak festésével, paripák száguldásával telt. Nem olyat, mint Petőfi, vagy Körner, de jobbat a jelenkor tucaiköltőinek műveinél. Halálos ápoló nőjének verseket diktált, melyekben a háboru borzalmait írja le, s elbucsuzik az élettől és kedveseitől. Utolsó versét Baumgarten Lili fordította le németre, s az ő fordítása nyomán közöljük hevenyészett fordításban, inkább prózában, mint versben olvasóinkkal.

A háboru.

A háboru győtrődők zokogása,
A háboru inség s szörnyű ragály,
Hazátlan bolyongók nagy sokasága,
Hantokra leszálló sárga halál.

A háboru tüzvész. Véres a lángja
És földeket perzsel, falvakat gyújt,
Könyörtelen démon, mely messzeszállva
Gyilkolva, rabolva a földre lesújt.

E költeménynek még három strófája van. Megható víziók, lázban égő agy szörnyűségei látományai. S mire az utolsó rim is elkészült, a költő ágyára hanyatlott és meghalt.

A rémséges fejtelenség a forrongás korszakában nem igen éri Oroszország e veszteséget, a minthogy arra sem ért rá, hogy Verescsagint megsirassa. Egy tiszttel több, vagy kevesebb — mindegy. A nagy vérfürdőben ki venné észre, hogy egy Lindner nevű hadnagyoska, a ki történetesen költő is volt, messze Ázsiában meghalt a cárért és hazáját?

Debreceni pereg.

— augusztus 16.

Szegények vagyunk, de jól élünk. Meg van az ex-lex, a válság, de azért a publikum vetélkedik a páholyokért és a támlásszékekért. Ennek igen örülünk, mert ha már úgy áll a dolog, hogy az élet csupa komédia, hát öntsünk életet a komédiába is. Nagy kelete lesz a hazafias drámának, mivel hogy a hazafiság maga is kezd tragédiává átalakulni.

A vásáron erősen fogy a mézes kalács. Valjon hol készítik azt a mézes madzagot, amelyet a nemzet orra előtt vonnak el? Attól félünk, hogy most már nem is mézes madzag vár a hazafiakra, hanem az a köté, a melyet gróf Tisza István emlegetett. A hazafiakra, vagy a hazaárulókra vár e . . . majd kitudódik rövidesen.

Szénfeketére festett hajjal jár-ke az utcán a város egyik ismert alakja Találkozik egy ösmérésével, ez pedig nem ösmér rá.

— „Nem csoda, hogy nem ösmertelek meg, mentegedődzk, mert mikor utójára láttalak, akkor még ősz volt a hajad!”

György Endrét azzal tréfálták meg debreceni ismerősei, hogy leveleket írnak s a borítékon egyszerűen „nagyságos”-nak titulálják. A „nagyságos miniszter” ur pedig az ilyen levelekre azt írja, hogy „v i s s z a!” Éppen mint a gazdasági egyesületek az ő leirataira . . .

— **Sok az adóhátralék.** Vármegyénk hazafias közönsége a törvényhatóság mult havi titakozó ülése óta megszüntette az adófizetést ezzel is részt akarván venni a nemzet nagy ellenállásában. A mult hónap végével az adóhátralék természetesen egyszerre felszökkent. — Állami egyenes adóban 1,537,955 korona, hadmentességi díjban 90,086 korona a hátralék. Így tehát Hajdúvármegye területén az összes adóhátralék egymillióhatszázhuszonnyolcezernegyvenegy korona.

— **A király születése napja.** Ó fensége születésének évfordulója alkalmából e hó 18-án, pénteken d. e. 10 órakor a Deák Ferenc utcai izr. templomban hálaadó istentisztelet tartatik. Az ünnepély sorrendje: 1. Ma tovu. 2. 21. és 61. zsoltár éneklése 3. Ünnepi beszéd. 4. Ima a királyért. 5. Hanó szent t'zuch. 6. Hymnusz. A képviselőtestületi tagok d. e. fél 8 órakor a városháza tanács-termében, 10 órakor pedig a Deák Ferenc utcai izr. templomban a baloldali esküvői szobában gyülekeznek.

— **Adózó vármegye.** Faust Elek pénzügyigazgató jelentése szerint a mult hóban befolyt egyenes adóban: 10,294 korona, hadmentességi díjban 10 korona, bélyegjövédékben 71,285 kor., jogilletékben 18,458 korona, díjjövédékben 143 korona; dohányjövédékben Debrecen város fogyasztásával

együtt 141,131 korona, határvám jövédékben 8457 korona, fogyasztási és italadóban 18,900 korona, összesen befolyt 268,662 korona. — Állami egyenes adóban a mult év júliusában 94,378 korona folyt be, — a különbözet tehát 84,083 korona. Fizetési halasztást a pénzügyigazgatóság 6, a pénzügyminiszter 8 esetben engedélyezett.

— **Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága** tegnap délelőtt a vármegye székházában ülést tartott, melyen Rásó Gyula alispán elnökölt. Az ülésen a vármegye mult hónapi ügyéről tettek jelentést az egyes szakcsoportok.

— **Ülések a városnál.** Mint megirtuk, Debrecen város e hó 22-én tartja rendes havi közgyűlést, a melyet megelőzőleg a szakosztályok nagyban készítik elő a tárgyalandó ügyeket. A jog és pénzügyi bizottság ma, szerdán tartja meg ülést, holnap pedig a nyugdíj ellenőrző választmány fog ülésezni.

— **Közlégi viszonyok Hajdúvármegyében.** A mult hónap hőmérséke a reggeli és esti órákban — mint a megyei főorvos jelenté — a vármegyében meleg volt, a déli órákban pedig forró. A hónap első és utolsó negyedében valóságos déli hőmérsék uralkodott. A hőfok 29-én délelőtt volt legmagasabb (33 fok Celsius), legalacsonyabb 15-én este és 20-án reggel (14 fok.) Az átlagos hőmérsék reggel 23.2 fok, délelőtt 28.7 fok, este 23.3 fok Celsius volt. — Általában derült volt az égboltozat: 8 napon alig számtavehető eső volt és 7 napon égháboru uralkodott.

— **Állás nélkül.** Tisza István grótot a napokban meglátogatta két nagyvárad asszony gesztikastélyában. Az asszonyok protekcióért mentek a letört kegyelmességhez. Ugy gondolkoztak, hogy Tisza István, aki miniszterelnök korában sürin tett nekik sziveségeket, ezuttal sem tagadja meg pártfogását. A gesztikastély főr szivesen fogadta őket, meghallgatta az asszonyi kérést, az an fanyar mosollyal mondta:

— Nagyon sajnálom, nem tehetek semmit.

— Hogyan, kegyelmes uram, kérdezte a bátrabbik hölgy, nem tudná a fiut ennek a kis állásnak az elnyerésében támogatni?

— Most én is állás nélkül vagyok, — felelte a gróf.

A hölgyek csalódottan távoztak.

— **A tifusz terjedése.** Debrecen város területén fellépett hastifusz nap nap után terjed. E hó elsejétől a mai napig 27 megbetegedés történt. Halálozás négy esetben fordult elő. A főorvos jelentése szerint a veszedelmes betegségnak a sok romlott gyümölcs és hamisított élelmi szer az oka. Éppen ezért kívánatosnak tartja mind sürinben a piacvizsgálatot. A hastifusz az első és második kerületben terjedt el.

— **Debreceni dalárda dicsősége.** A szombathelyi országos dalárversenyen tudvalevően a debreceni „Egyetértés” dalegylet is részt vett. Mint tudósítónk táviratozza, a tegnapi versenyen a debreceni Egyetértés dalárda nagy sikert aratott. Díjat is nyert, még pedig a második csoport első díját. Az Egyetértés dalegylet mostani dicsősége csak betetőzi azokat a nagy sikereket, a melyekben eddig is része volt. — Igaz örömmel adjuk közre ezt a hírt, mert a dalegylet az ország előtt aratta ezen legújabb diadalát.

— **Nagy a halandóság.** Bár a születések száma a mult hónapban elég magas volt, mégis csökkent a vármegye lakosságának száma a sok haláleset miatt. Júliusban Hajdúvármegye területén 19 község közül 11-ben a halálozás felülmúlja a születéseket, a többi 8 községben is csak alig egy párral több a születés, mint a halálozás. Összesen

509 születés volt a múlt hónapban és ezzel szemben 570 a halálesetek száma. Hatvanegygyel fogyott tehát természetes úton szaporodás helyett a megye lakossága.

— **A Széchényi utcai gyilkosság áldozatát,** Törő Imre lakatos legényt tegnap délelőtt temették el a közkörházból. Mint minden ilyen különösebb kórházi temetésnél, úgy a tegnapi is óriási nép jelent meg. A temetésen megható jelenetek játszódtak le. A tragikus véget ért Törő Imre leánytestvérei ugyanis elájultak a közkörház udvarán s csak nagy nehezen tértek magukhoz. Mikor a szertartás javában folyt valaki közbe kiáltott:

— Fel kell akasztani azt a komisz gyilkost!

A kínos jelenetek után a halottat kocsira tették s kiszállították a temetőbe.

— **Elgázolások.** Tegnap két csaknem halálos kimenetelű elgázolás történt Debrecenben. Az egyik a Csapó utcán, a melynek áldozata Dalmi Zsuzsanna 10 éves leánya. A kis leányt a 10. számú fiakeres gázolta el oly szerencsétlenül, hogy a jobb karja összetört. A másik elgázolás a városháza előtt történt, a hol Dekány Bálint, a Szliyka szikvizgyár kocsisa ütött el egy Cseke Agnes nevű 3 éves kis gyereket. A gondatlan kocsisok ellen a rendőrség a vizsgálatot megindította. A két sebesültet pedig a közkörházban ápolják.

— **A honvédeket is visszatartják.** Mint a függetlenségi párt központi lapja hiteltelen forrásból értesül, az idén a honvédekre két évet kiszolgált legénységét is vissza szándékozik tartani a hadügyi vezetőség. Bihar honvédelmi ügyvezetőnek erre vonatkozó rendelete néhány nap múlva fog megjelenni a honvédség Rendeleti Közlönyében.

— **Szülő lopás.** Szücs József facér kőműves segéd bármennyire is szeretett volna egy kis jó szülőhöz jutni, soha se sikerült neki, minekutánna pénze nem volt. Gondolt tehát nagyot és merészet és a sesta kerti szőlők egyikébe belopódzott. Ott aztán kezdte a tőkét fosztogatni. A pompás fürtöket egy zsákba rakta. Eppen távozni készült, a mikor az erdőőr észrevette s elfogta. A rendőrségen a tolvaj kőműves éhségével védekezett.

— **Uj városháza Bösörményben.** Hajdu-Bösörményből írják, hogy új városháza építését határozták el. A város az építéshez másfél millió téglával járul hozzá. A városháza építése 192,500 koronába kerül. Az építést már meg is kezdték, és 1906. jun. 30 ig kell elkészülnie. Akkor a régi városházát lobontják és helyére a Hajdumegye által állítandó Bocskay szobor jön, a melyet országos ünnepségek keretében készülnék leleplezni. A szobrot Holló Barnabás szobrász készíti.

— **Vármegyénk állategészségügye.** Leidl Emil állatorvos jelen ése szerint a múlt hónapban kedvezőbbek voltak Hajdumegyében a állategészségügyi viszonyok, mint júniusban. Hajdubösörményben a sertésvész lépett fel járványosan, de más betegség az egész megyében nem jelentkezett. Julius hó folyamán megszűnt Tégláson a takonykór, Szoboszlón, Mikepéresen és Vámospéresen a a rühkór, Hajduszovátón a sertésvész.

— **Szomorú statisztika.** Végtelenül elszomorító az a jelentés, melyet Hajdumegye közigazgatási bizottsága elé terjesztett Losonczy Almos dr. megyei főorvos. A jelentés szerint a múlt hónapban a megye közegészségügyi állapota oly kedvezőtlen, amilyen évtizedek óta nem volt. A rettenetes hőség és a nem megfelelő táplakozás miatt igen nagy mérveket öltött a bélbántalmak terjedése, főleg a gyermekek között. Igen sok a gümőkóros betegedés is. A heveny fertőző betegségek közül ronesoló tojásokban 4 községben tizen betegedtek meg.

Vörheny 8 községben fordult elő 47 gyermekben, kik közül 17 meghalt. Egyeken a vörheny járványként terjed. A kanyaró Hajdubösörményben járványként szerepelt, de más négy községben is jelentkezett összesen 88 esetben. Hasihagymázban 7 beteg feküdt három községben. Mérsékelt kiterjedésű hóhurut járvány van Szoboszlón (48 beteg) és járványos a fülmrigylob Kabán. Gerincgyátrtyaiob Földesen fordult elő. Gyermekágyi lázban Kabán egy nő meghalt, Hadházon e betegségben egy nő fekszik. — Három rendkívüli haláleset és öt öngyilkosság folytán volt orvosrendőri vizsgálat. Bösörményben két éves gyermek marólugot ivott véletlenségből, Nánáson egy aggastyán megégett, Kabán egy gyermek a vízbefült. Öngyilkosságok Nánáson, Szoboszlón és Tetetlenen fordultak elő.

— **Arany Bika Mulató.** Kellemes és élvezetes estét nyújtott ismét tegnap az orfeum előadása. — Az orfeum érdekessége Andrassy Viola zongoraparadistandó, ki igen ügyesen mutatott be a zongora mellett egy kezdőt, haladót és tanárt. Hangja kellemes, kísérete pedig művészi, a közönség lelkes tapsal jutalmazza a művésznőt. A műsor egy másik ujdonsága az „Ügyefogyott vőlegény” mulattató bohózat, melyen a közönség sokat nevetett. A vőlegényt igen ügyesen alakította Virág Izsó, együgyűségén jót mulatott a közönség. Dícséretet érdemel Német Ferike komikáné remek alakítása, valamint Kiséri Nándor, ki egy jó kedélyes zsidó férjet játszott. Sokat mulatott a közönség Jackson néger nőn. Szép sikere volt Sobossy átváltozó művészek.

— **Dóra baroness csárdása.** Bárány Dezső jelenlegi szegedi tartózkodása alatt valóságos el volt mindenki ragadtatva a kis Dóra baronessal. A bájos leánya szokatlan fesztelenséggel forgolódott mindennél s naiv kedvességének varázssával nyerte meg leginkább a szíveket. Apró rózsás arca, nyílt, kék özike szeme annyi vídamsággal, derűltséggel tekint a világba és az emberekre! A tűzoltók zászlószentelésén résztvevő koszorus párok tiszteletére vasárnap délelben lakomát adott a gavalír rendezőség a Tiszában. Ott volt Bárány is nejevel s természetesen a kis bárónő, aki minden öt percben sorba járta a koszoruslányokat, koccintani egy pohárka cukros vízzel. — Ahol ekkora fiatalág, annyi jókedv, meg hozzá cigány is van jelen, ott elmaradhatlan a mulatás. Ebéd végzéstével csakugyan táuc következett, hogy kárpótoljon az első miatt elmaradt népiünnepélyért és az estére tervezett lampiones Tisza ünnepért.

Huzta a cigány a szebbnél szebb nótákat s ott járta ennivaló kedvességgel a esárdást a kis baroness Salamon Gyulával, a szegedi aranyifjúság legsnájdigabb tagjával.

A többiek lassankint abbanhagyták már a táncot, csak ezt az egy párt nézték. Volt is abban élvezetes. A kezdő táncosnő, aki talán először vesz részt ilyen házias jellegű, de mégis nagyobb mulatságon s akiről ki tetszik már is, hogy valamikor nagy civódások történnek még egy-egy ujrásért.

Ebben a pillanatban lehajolt hozzá Urbán Lajos, a híres cigányprimás:

— Méltóságos kisasszony, melyik a kedvenc nótája?

Dórácska gondolkozott egy pillanatig, aztán azt mondta:

— Kossuth Lajos azt üzente . . .

Járták tehát a gyors esárdást a Kossuth-nótára. A primás aztán folytatta:

— A „Jaj de huncut” ot ne huzzuk?

— Dehogynem, azt is, hanem csak azután.

A parázs tüntetésre figyelmessé lett a kegyelmes mama is, azonban Dániel László és Jeszenszky Géza megnyugtatták:

— Dórácska mulat, kár volna megzavarni a szórakozását.

— Nem is azért érdeklődöm, mondta a bárónő, hanem nagyon sokat táncolt már a lányom, egészen kihevül.

Egy kis időre véget is ért a zene, a baroness pedig azalatt fesztellenül letelepedett az asztalhoz a nagyok közé és gyufa-alkotásokkal mulattatta a társaságot.

— **Az Amatőr.** Megjelent immár Az Amatőr 22 ik száma is, ezuttal kizárólag hazai amatőrfényképezők szebbnél szebb felvételeivel és változatosan bő tartalommal. A füzet a művészi fényképezés technikája címet viseli és folytatja azokat az érdekes és minden amatőrnek — de szakfényképezőknek is — tanulságos közleményeket, melyek a művészi technikának követelményeivel és ki-elégítésük módjával ismertetik meg az olvasót. A vezető cikk ezuttal a művészi retusról szól és Kohlman Artur dr., Az Amatőr lelkes szerkesztője írta. Az egész füzet tartalma felette aktuális most, hogy a világ legkiválóbb amatőrfényképező-művészeinek nemzetközi kiállítása nyílik meg szeptember elején, az iparművészeti muzeum helyiségeiben. Felhívjuk tehát reá olvasóink figyelmét. A 22. szám tartalma a következő: Szöveg: Kohlman Artur dr.: Művészi retus. — Kelen Béla dr.: A művészi égbolt. II. — Berthold Schneider: Kompozíció az előhívásban. — Kiss Zoltán: A gumminyomás III. — Pártoljuk a hazai ipart. — Mirail: A „Studio” külön-kötete a művészi fényképezésről. — Kohlman Artur dr.: Képeinkről. — Fényképezési eljárások. — G. R. dr.: Könyvekről. — Hazai krónika. — Különlélek. — Irodalom. Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. — Képek; A címlapot festette: Gaál István. — A belső fejlécat rajzolta: Bánffy Miklós gróf. — Műmellékletünk: ?; Idyll az erdei kutaál — Szövegképek: Rávész Zoltán: Fohász. — Forrai József: Libák. — Oezvirk Henrik: Furdás után. — Forrai József: Csónakázás. — Simkó József: Lityogó malom. — Agoston Béla: Libapásztorok. — Forrai József: Ki a legény a gyepen? — Horváth Péter: Fűzfa. — Agoston Béla: Naplemente. — Gecsy Gyula: Pax. — Agoston Béla: Körbe-körbe. — Mutatványszámot ingyen és bérmentve készségeggel küld a kiadóhivatal, ha ez iránt hozzá (Budapest, VII., Király utca 89. szám alá) fordulnak az érdeklődők.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképezési, festészeti és fényképnagyítási műterme **Platona 44. dr. Ujjalussy-ház.** Állandó fényképkészítés a műterem kapubejárataánál levő lakatban.

x **Feriz** az eddig létező egyiptomi cigaretták hűvelyek között a legjobb. Egyedüli képviselő és főraktár Pongrácz Géza papirgyári raktárában, Debrecen.

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható **Grosz Nagy Ferenc** gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca **Arany-egyedruvgyogyszertár.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

TAVIRATOK.

Óriási botrány egy gyűlésen.

Budapest, aug. 15. Ma egy iparosokból és kereskedőkből álló csoport, a VII. kerületben értekezletet akart tartani. Az értekezletről tudomást szerettek a szociálisták és megrohanták a gyűléstermet. Már már összeütközésre került a sor, a mikor a rendőrség megjelent és kiverte a garázdálkodó népséget.

A szultán merénylője.

Konstantinápoly, aug. 15. A merénylet miatt az összes válik azt a parancsot kapták, hogy a Konstantinápolyba szóló utlevelek kiadását lehetőleg korlátozzák és az utasokot szigoruan ellenőrizték. Ez az intézkedés, a mint a sok panaszból kitűnik jelentékenyen károsítja és zavarja a forgalmat és a kereskedelmet.

Tűzoltó kongresszus.

Szeged, aug. 15. Itt ma folyt le a tűzoltó kongresszus második napja. A kongresszus sok údvös határozata közül említésre méltó az a felirat, a melyet a képviselőházhhoz intéznek, hogy a

tűzrendészeti kihágásokból befolyt pénznek fele az országos tűzoltó szövetséget, a másik fele a helyi tűzoltó alapot illesse. Ezenkívül sürgetik tűzrendészeti törvényjavaslatot.

A béke felé.

Portsmouth, aug. 15. Szato japán békekövet a következő hivatalos jelentést tette közzé; A 14-iki délutáni értekezleten a japán békefeltételek második és harmadik pontját intézték el a békekövetek. Az ülés este 6 órakor ért véget. A legközelebbi ülés 15-én délelőtt 9 óra 30 perckor lesz.

Portsmouth, aug. 15. A ma elintéztett második és harmadik pont Mandzsuria kiűritéséről, Oroszországnak ezen országban gyakorolt jogainak átadásáról és a Karbintól dél felé vezető vasut átengedéséről szólnak.

Páris, aug. 15. A Petit Parisien jelenti Portsmouthból: Hír szerint a békekövetek által elfogadott első pont egyszerűen megállapítja, hogy Oroszország elismeri Japán érdekeinek tulsúlyát Koreában.

Balkán zavarok.

Konstantinápoly, aug. 15. Folytonos panaszok következtében, a melyek a két alban rabló, Ilam Rue és Sukri ellen napról napra felmerülnek, Hilmi basa főfelügyelő elrendelte a két rabló elfogatását és megerősített házaiknak lerombolását. Az elfogásra kiküldött különítmény eddig három kroszvoi kucobjárt és két vilnai bolgárt, a kiket a rablók fogva tartottak, kiszabadítottak és most a rablókat nyomozza.

Zsidóellenes tüntetések.

Pétervár, aug. 15. Durnovo tábornokot, a moszkvai főkormányzót, a cár első szárnysegédévé nevezte ki állásában való meghagyása mellett.

Mevel, aug. 15. Tegnap este zsidó munkások temetése közben zavargások voltak. Mikor a rendőrség a zavargókat szét akarta szórni, a tömegből egy bombát hajítottak feléje, miközben egy rendőrtiszt súlyosan, egy másik rendőrtiszt és egy arramenő ember könnyen megsebesült.

Kercs, aug. 15. Három nap óta itt antizemita zavargások vannak. Az üzleteket és a házakat fosztogatják. Sok zsidó család elhagyta a várost.

Szabadulás.

Írta: Vécseiné Jankovich Lujza. 1

I.

Csunya, zimankós tavaszi alkonyon Boreca leányasszony a rosszul fizetett cselédek megengedhető konfidenciájával rohant be a szobába:

— Pszt! Csenedesebben legyenek! A kisasszonyunk hazajött; most kanyarodott be az udvarra.

Kardosné, az ura és Géza urfi, akit éppen a legzajosabb és egyuttal legkényesebb természetű családi tanácskozás közben leptek meg e hírrel, eleinte értelmetlenül bámulták a félszeg kis alakra, aki kezében főzőkanállal, apró, vöröses szemhéjaival sebesen piszkolva oly komikus látványt nyújtott, mely máskor ellentétlenül magával ragadta volna a fiatal urat, meg a kis Verát, aki az ablak mellett pepecselt valami soha el nem készülő kézimunkán, most azonban Boreca híradása oly riasztóan hatott a különben is ingerült kedélyekre, mintha bomba pattant volna el közvetlenül a lábaik előtt.

Az anyának mégis első, ösztönszerű mozdulata az volt, hogy elébe siet a leánynak Fel is ugrott a kopott bőrdíványról, a hol eddig gubbaszkodott, de tekintete az urára esett, aki magában összeroskadva bámult ki az ablakon; magatartásáról minden ékesszólásnál jobban leritt, hogy ez a csapás, a többiek felül, betetőzte a sorsával hiába küzdő család fő szerencsétlenségét.

Géza urfi még mindig reménykedett.

— Bolondokat beszél maga, Boreca. Már hogyan láthatta volna a kisasszonyt, mikor az messze, Erdélyben van. Jó dolga van ott neki nagyon. Csak nem ment el a szép esze, hogy visszajöjjön ebbe a nyomoruságba? Bizonyosan káprázott a maga szeme!

— De hiszen mondhat az urfi, amit tetszik! Nem vagyok én se vak, se részeg! Olyan igaz, hogy Anna kisasszony hazajött, mint hogy itt állok. Lehet is öt mással összetéveszteni! Ha a természetéről, járásáról föl nem ismertem voltam, ott van a haja. Olyan haj nincs több; messziről fénylik az, mint az olvasztott arany.

Az ajtó már ekkor nyílt is és a küszöbön ott állott a leány...

Egyik kezében kis kizárkáját tartotta, melyet a cseléd hamarosan elvett tőle, a másikban esernyőt. A kopottas tavaszi kabátba csakugy feszült kifejelet, délceg természetén és fehér fátollal leszorított nemezkalap fedte szép, forrás fejt, mely alól vastag fonatokban csillámlott elő az a káprázatos csoda, melyről Boreca a félhomályban is azonnal felismerte az ő kisasszonyát.

Amint ott állott félénken, reménykedve a szülői ház küszöbén, valami megindító, könyekre fakasztó báj ömlött el egész lényén. Az ember szinte futott volna hozzá, hogy felkapja, ölbe vegye, elbabusgassa, mint egy megriasztott gyermeket, aki futva menekült ide félelmetes rengetegen át.

Ezek itt nem. Egyik sem. Az anyja még mindig egy helyben állott tágra nyitott szemmel, mintha kísértetet látna, az apja meg se fordult jóformán. Még a kis huga is bizalmatlanul sandított rá apró, fekete szemével. Hogyan? Husvét következik. Ot eddig azzal biztatták, hogy Annuska nekik pénzt küld haza, sok pénzt. Abból vesznek majd ruhát, cipőt, kalapot. Aztán tessék! Pénz helyett ő maga jött! Még bizonyosan nem tudta, de tapasztalatokban megvénült parányi lelke már sejtette vele, hogy szép reményeitől immár bucsut vehet. Nem kap ő már se új ruhát, se cipőt!... Akár ne is jönne ez ünnep... A bátyja meg, mint aki érzi, hogy ő van legjobban érintve, nekitámaszkodott az asztalnak, két kezét összefonta a mellén és rosszaló kutató tekintetét szinte belefurta a huga halvány arcába, mely erre a tekintetre egyszerre biborpirosra változott. Még az öreg Boreca volt hozzá a legemberesebb. Annak legalább eszébe jutott, hogy mi esnék jól ennek a szegény, utról érkezett, fiatal teremtesnek és anélkül, hogy parancsra várt volna, kisetett a konyhába.

— Már csak készítek egy csésze jó forró kávét a lelkemnek, — mormogta magában — mert különben a sziveslátástól akár étlen is pusztulhat.

Már az igaz, hogy szegény Kardos Anna nem volt várt vendég odahaza. A lehető legrosszabbkor toppant be. A családja, mely alig alig tengődött, éppen azon a ponton volt, hogy tőle kérjenek megint valami nagyobb összeget (mint már többször tették volt), mely rövid időre bár, kirántaná őket, hogy fel tudjanak lélekezni, egy kis időt nyerjenek, amíg újra „kitalálnak valamit.”

És éppen akkor, mint a villám, nem a derűk, hanem a nagyon is berult égből, rájuk csapott a hír, hogy a kinek segítségébe minden bizalmukat vetették, váratlanul ha zaérkezett. Ne csodálja senki, hogy így fogadták. A nyomoruság, a sok adósság, mindaz a szégyen és megaláztatás, ami ezzel az állapottal jár, mint a moszat, ellepi az ember szívét. lelkét, kiélve onnan minden nemesebb palántát.

(Folyt. köv.)

Utazásnál nélkülözhetetlen.
egészségileg megvizsgálva
Bécs, 1887 jul. 3.

Kalodonit

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartására. A fogak közt képződő ártalmas anyagok elhárítására. Üdítő hatású ez a **kalodon** a legnagyobb sikert érte el minden művelt államban el van terjedve.

— 1. —

Magyar Állam Vasutak

menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat)	d. u.	6	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz.	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	18	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4	36	
	m. á. vasutó	reggel	5	35
	vásártérről —	reggel	5	44
	m. á. vasutó	d. e.	8	09
	vásártérről —	d. e.	8	16
H.-Böszörmény	d. u.	11	11	
B.-Sz.-Mihály	m. á. vasutó	d. u.	11	20
felé	vásártérről —	d. u.	11	21
	m. é. vasutó	d. u.	4	41
	vásártérről —	d. u.	4	54
	m. á. vasutó	este	7	—
	vásártérről —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutó	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kócs — Polgárfelém. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Kócs — Polgárfelém. á. v.-tól	d. u.	5	16	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik:				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40	
Az este 10 ó. 31. kor. ind. sz. v.	reggel	5	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	3	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	40	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	3	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	3	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57	
Szatmár — M.-Szigetről — — —	d. e.	4	31	
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10	11	
Csak M.-Szigetről — — — —	este	6	43	
Szatmár felől — — — —	este	8	04	
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8	19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11	31	
	vásártérre —	reggel	7	33
B.-Sz.-Mihály	m. á. vasutó	d. e.	7	40
H.-Böszörmény	vásártérre —	este	6	22
felől	m. á. vasutó	este	6	28
	vásártérre —	d. u.	3	29
	m. á. vasutó	d. u.	3	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasutó	d. u.	7	54	
O.-Kócs — Polgárfelől vás. tér.	reggel	5	25	
O.-Kócs — Polgárfelől m. á. v.-hoz	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3	18	

5395—1905. Tk.

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Király Péter végrehajtónak Diószegi János debreceni lakos végrehajtást szenvedő elleni 40 kor. 20 fillér tőke és jár iránti végrehajtási ügyében a debreceni kir. törvényszék területén levő Debrecen város belterületén fekvő, a debreceni 1511 sz. jkvben. A + I. sor, 1560 hrsz. a felvett Diószegi János és neje Nagy Zsuzsánna nevén álló ház és udvar telekre az 1881 évi 60 t. c. 156 §-ának b. pontja alapján egészben 2336 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1905. évi augusztus hó 18-ik napján délután 3 órakor** a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 23 kor. 36 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 43 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Debrecen, 1905. május hó 31-én.

Dr. Üdényi Nándor
kir. tszki bíró.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

NYAVAJA TÖRÉS!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Hattyu gyógyszerár“ által **Majna-Frankfurt.**

Donogán és Somossy
DEBRECEN, Kistemplombazár.

Az idény előrehaladottsága miatt
rendkívül leszállított áron
árusítunk
Mosó zephir, Kreton, Ruhavászon Etamine,
és Batistokat.

„M A Y E R“ gépgyár

vas- és fémöntöde részvénytársaság **SZOMBATHELY.**
Haktar. Budapest, V. Lipót-körut 15 szám.

Készít mindennemű
Gazdasági gépeket, kitérő szerkezetű Benzin- és szívó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.
Benzin-motoros cséplőkészletek
Legelőcsőbb üzem! Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet Uj hengerszékek minden c szakmába vágó gépek gyártása műalmi berendezések.

Különlegesség Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. kir. víznyomású borsajtók.

Osborne D. M.-féle világhírű amerika arató és kaszáló gépek magyarországi kizáró agos képviselőisége

Képes árjegyzéktingyen és bérmentve. * Kivánatra ingyen és bérmentve külön kölcsönvetést ingyen.

Zacherlin

Nagyon segít és utólérhetlen féregpusztító
Üvegekben vásároljuk.

Kapható:

Debrecen

- Csanak József
- Criseo Lajos
- Csillag József
- Deutsch Lajos
- Félegyházy János
- Fritsch Károly
- Ganovszky Lajos
- Göczey István
- Havas József
- Jósa és Jóna
- Kertész Nándor

- Klein Ignác
- Kóhn Henrik
- Komlóssy Lajos
- Kontsek Géza
- Kernhoffer József
- Kovács Mihály
- Krausz J. Bernát
- Lindenfeld J. Jenő
- Lusztig és Bán
- Mayer Jenő
- Neumann Nándor
- Parti Ferenc
- Riekl Antal József

- Róth Antal
- Tóth Kálmán
- Várray József
- Göczey István
- Böszörményi István
- Molnár Jenő.
- Kornhoffer József
- Kertész Miklós
- Berettyóujfalu:**
- ifj. Weiszberger Ignác
- Érmihályfalva:**
- Grósz Hermann

- Lévay Vince
- Pollák Móric

Hajduböszörmény:

- Gemeinbeck József
- Tulogy Ferenc

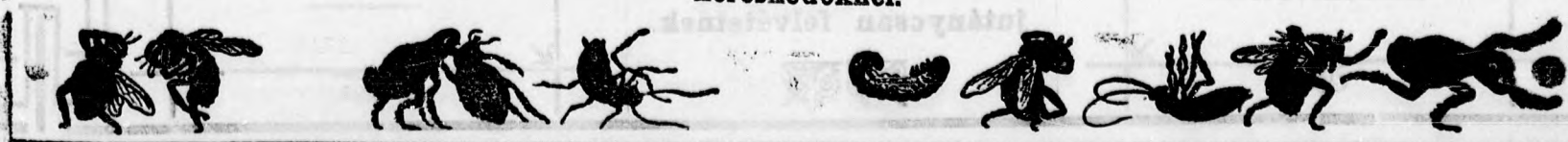
Hajdunánás:

- Körner Lola

Tiszafüred:

- Kiss Géza Ernő
- Schön Jakab
- Weiszmann József

kereskedőknél.

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER A.V.
BUDAPEST, IV. VÁZSUTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Nyiló virágok, esokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyümölcsfák, díszcserjék, gömbákácfákat és más kertészethe vágó növényzetet csakis

Taczelt János

műkertésznél

Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

Bacher Rudolf

kizárólagos szabadalmazott ekegyár.

Ajánlja Sack rendszerű eredeti Bacher ekéit elpusztíthatatlan acélfejekkel. — Melichár páros sorú „Unicum Drill” sorvetőgépeit szabadalmazott kikötő készülékkel, répavápoít, szecska-vágóit, járgányait és egyéb gazdasági gépeit.

Kizárólagos képviselő és gyári raktár:

Melichár Ferenc

kizárólagos szabadalm. — vetőgép gyár.

DEBRECENBEN

Rámer Sándornál

Piac-utca 26 szám.
Főtrafik-udvar.

Ugyanott teljesen kijavított, használt vetőgépek, melyek az év folyamán Unicum Drill gépein eladásánál több helyről cserébe vétettek, a legolcsóbb árban és a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett kaphatók.

LÁSZLÓ JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,
folyóiratok,
ÁRJEGYZÉKEK,
számlák,
ZÁRSZÁMADÁSOK,
BÁLI MEGHIVÓK,
TANCRENDEK,
FALRAGASZOK,
KÖRLEVELEK,
a legjobb kivitelben.

a „SZABADSÁG”
pol. napilap,
kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a
„SZABADSÁG”
részére

jutányosan felvételnek.

A
„SZABADSÁG”
a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETESI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 kor.
Negyed évre . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . 20 kor.
Fél évre . . . 10 kor.
Negyed évre . . . 5 kor.